

05:15

NYE REGLER FOR UDSATTE BØRN OG UNGE

ÆNDRINGERNE I SERVICELOVEN 2001
DELRAPPORT I

Mogens Nygaard Christoffersen
Anne-Dorthe Hestbæk
Andreas Lindemann
Vibeke Lehmann Nielsen

KØBENHAVN 2005
SOCIALFORSKNINGSINSTITUTTET

INDHOLD

FORORD	9
RESUMÉ	11
Undersøgelsens gennemførelse	11
Børnets bedste tilgodeses gennem større involvering af børn og unge	12
Tidlig indsats styrket gennem underretningspligt og opsporing af mistrivsel	13
Nye tiltag over for utilpassede unge	13
Kontinuitet i anbringelsen	14
Mange redskaber til at styrke kvaliteten i sagsbehandlingen	15
Organisatoriske ændringer og initiativer i forbindelse med lovændringerne	15
De følgende faser i evalueringen	16
1 BAGGRUND OG MÅLSÆTNING FOR EVALUERINGENS FASE I	19
Lovændringernes formål og indhold	20
Baggrunden for lovændringerne	22
Evalueringens samfundsøkonomiske kontekst	24

	Evalueringens fase I: mål og indhold	25
	Delproblemstillinger i fase I	27
	Rapportens struktur	31
2	UNDERSØGELSESDSIGN OG METODE	33
	Datakilder og dataindsamling	33
	Stikprøvekonstruktion	34
	Opnåelse	35
	Bortfald	37
	Skævhed i bortfaldet?	38
	Klargøring af data	38
	Analyse	38
	Faktoranalyse og indeks	41
3	DE NYE FORANSTALTNINGER OG FAMILIERNES PROBLEMER	43
	Belastende familieforhold i forebyggelsessager	46
	Inddragelse af børn og unge	49
	Oprettelse af en tværfaglig gruppe efter § 37 a	52
	Familierådslagning	58
	Forældrekontrakter, multisystemisk terapi, netværksorienteret terapi, systemisk terapi	59
	Hvad ønsker man at opnå med foranstaltningen?	66
	Er der udarbejdet en uddannelsesplan?	68
	De utilpassede unge: handleplan ved voldskriminalitet	70
	Tværkommunal underretningspligt	71
	Tilbud til de utilpassede unge: praktikophold	73
	Efterværn for de 18-22-årige	74
	Når sagen starter	76
	Sammenfatning	82
4	TEMA: BARNETS BEDSTE	85
	Barnets bedste – hvad vil det sige?	85
	Inddragelse af det berørte barn/den berørte unge	87
	Implementering af forhold til styrkelse af inddragelsen af de berørte børn og unge	89
	Inddragelse af personer fra barnets nærmiljø	95

25	Barrierer for inddragelse	107
27	Bevarelse af anbragte børn/unges bånd til biologiske	
31	forældre	111
	Diskontinuitet i anbringelsen	112
	Sammenfatning	119
33		
33		
34	5 TEMA: STYRKELSE AF DEN TIDLIGE	
35	INDSATS	123
37	Retningslinjer for tidlige tegn på mistrivsel	124
38	Underretning af tilflytningskommuner	127
38	Enkeltpersoners underretningspligt	131
38	Mindsteindgrebsprincippet	133
41	Begrundet formodning i anbringelsessager	136
	Etablering af døgnforanstaltninger	137
	Sammenfatning	140
43		
46	6 TEMA: NY INDSATS OVER FOR	
49	UTILPASSEDE UNGE	143
52	Indledning	143
58	Tilbud til de utilpassede unge – bruges de?	144
	Tilbud til de utilpassede unge – de politiske og	
59	administrative lederes fokus	148
66	Sammenfatning	151
68		
70		
71	7 TEMA: NYE EFTERVÆRNSTILTAG	
73	FOR DE 18-22-ÅRIGE	153
74	Retningslinjer for efterværn	154
76	Udarbejdelse af handleplaner	157
82	Sammenfatning	158
85		
85	8 TEMA: KONTINUITET I	
87	ANBRINGELSEN	161
	Støtteperson til forældre	162
	Forlænget hjemtagelsesperiode	165
99	Ændring af anbringelsessted	167
05		

	Retningslinjer for kontinuitet i anbringelsen	168
	Sammenfatning	173
9	TEMA: FULDBYRDELSE AF TVANGSMÆSSIGE FORANSTALTNINGER	175
	Fuldbyrkelse af tvangsmæssige foranstaltninger – de politiske og administrative ledes fokus	176
	Sammenfatning	183
10	TEMA: ØGET KVALITET I SAGSBEHANDLINGEN	185
	Indledning	185
	Hvad øger kvaliteten i sagsbehandlingen, og hvordan måles det?	186
	Grundighed og systematik i sagsbehandlingen	187
	Faglighed i sagsbehandlingen	191
	Vidensopsamling	193
	Vidensopsamlingsaktiviteter blandt sagsbehandlerne	195
	Vidensopsamling blandt afdelingsledere og socialdirektører	199
	Evaluerings som vidensopsamling	204
	Opsamling: implementering af forhold til styrkelse af fagligheden	208
	Ventetider	209
	Sammenfatning	213
11	ORGANISATORISKE ÆNDRINGER OG NYE STYRINGSMIDLER	217
	Ledelsens handlinger i forbindelse med lov nr. 466	217
	Ændring af retningslinjer som følge af lovændringerne	219
	Nye styringsmidler	223
	Omfang og udbytte af samarbejde	225
	Sammenfatning	228

12	MYNDIGHEDSROLLER OG LEVERANDØRROLLER	231
	Varetagelsen af roller	232
	Præference for at bruge kommunens egne tilbud?	233
	Er der et skisma mellem både at være myndighed og leverandør?	235
	Krav til leverandører	237
	Sammenfatning	239
13	KONKLUSION	241
	Sammenfatning af de væsentligste resultater	242
	Barnets bedste	243
	Styrkelse af den tidlige indsats	246
	Ny indsats over for utilpassede unge	247
	Nye efterværnstiltag for de 18-22-årige	247
	Kontinuitet i anbringelsen	248
	Fuldbyrdelse af tvangsmæssige foranstaltninger	249
	Øger kvalitet i sagsbehandlingen	250
	Organisatoriske ændringer og initiativer i forbindelse med lovændringerne	251
	Myndighedsroller og leverandørroller	253
	Serviceovens implementering	254
	De følgende faser i evalueringen	256
	REFERENCER	257
	BILAG A	261

05:16

KOMMUNER I UDVIKLING PÅ BØRNEOMRÅDET

ÆNDRINGERNE I SERVICELOVEN 2001
DELRAPPORT II

Anne-Dorthe Hestbæk
Andreas Lindemann
Else Christensen
Claus Rebien
Mette Christensen

KØBENHAVN 2005
SOCIALFORSKNINGSINSTITUTTET

INDHOLD

	FORORD	7
	RESUMÉ	11
	Veje til høj implementering	10
	Tværgående tendenser	10
	Konsekvenser for styringsstruktur, resultatkrav og værdier	12
1	INDLEDNING	15
	Interviewundersøgelsens baggrund	15
	Lovændringernes formål og indhold	16
	Problemstilling	18
	Fem analyser på fem niveauer	19
	Hvad viste spørgeskemaundersøgelserne i delrapport I?	23
	Undersøgelsens metode og design	25
	Rapportens opbygning	28
2	DET POLITISKE NIVEAU	31
	Styringsstruktur og ledelse	32
	Resultatkrav og værdier	36

	Samarbejde på tværs	38
	Sammenfatning	39
3	DET ADMINISTRATIVE LEDELSESNIVEAU	41
	Styringsstruktur og ledelse	41
	Resultatkrav og værdier	46
	Samarbejde på tværs	47
	Sammenfatning	48
4	SAGSBEHANDLERNIVEAU	49
	Nye styringsstrukturer og ledelsesformer fra sagsbehandlerperspektiv	50
	Ændringer på foranstaltningssiden	54
	Myndighedsroller og leverandørroller	57
	Samarbejdet mellem forvaltning og normalsystem	61
	Behovsudviklingen hos børn, unge og familier med særlige behov	62
	Efteruddannelse og kompetenceudvikling	63
5	LEVERANDØRNIVEAU	67
	Indledning	67
	Krav til leverandøren fra kommunens side	69
	Varetagelse af leverandørrollen	74
	Opsummering	78
6	BRUGERNIVEAU	79
	Metode	80
	Tre typer familier	81
	Familier med konkrete problemer	84
	Familier med stofmisbrug	88
	Familier med flere og langvarige problemer	90
	Grundlæggende værdier	93

7

8

I
I
C
S
F

T
S
L
P
I
A
F
A
F
LB
UB
InB
K

R

7	FORSKELLIGE VEJE TIL IMPLEMENTERING	99
	Organisation	101
	Styring og ledelse af børneområdet	104
	Personalegruppen	106
8	TVÆRGÅENDE TENDENSER – EN SAMMENFATNING	107
	Lovændringen ikke udslagsgivende for forandringer	108
	Bedre kvalitet i sagsbehandlingen	109
	Insourcing frem for outsourcing	111
	Adskillelse af myndighedsroller og leverandørroller	112
	Forebyggelse i det nære miljø	113
	Ændringer i foranstaltningsbilledet	114
	Familier er ikke ens	115
	Lovændringens betydning for styringsstruktur, resultatkrav og værdier	117
	BILAG A	121
	Udvælgelse af otte kommuner til interviewundersøgelsen i delrapport ii	121
	BILAG B	125
	Interviewguide	125
	BILAG C	133
	Kontaktpersoner i de medvirkende kommuner	133
	REFERENCER	135